

TOIMINTAKERTOMUS

2023

Maaseudun Työnantajaliitto MTA ry
Landsbygdens Arbetsgivareförbund LAF rf

TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS

Vuosi 2023 oli Maaseudun Työnantajaliiton 78. toimintavuosi, jonka aikana liiton jäsenpalvelu ja edunvalvontatyö jatkui, mutta laajeni ja kasvoi. Hybridityö liitossa, etäkokoukset ja etänä pidetyt luentotilaisuudet vakiintuivat osaksi liiton toimintatapoja, samaan aikaan kun koko kansa opetteli pandemian jäljiltä liikkumaan taas normaalisti. Valitettavasti Ukrainan sota jatkui toista vuotta, eli epävarmuus maailmantilanteesta jatkui edelleen, vaikka yleinen kustannustaso ja inflaatio hidastui, joten toimialojemme toimintaedellytykset paranivat. Tämä oli kuitenkin jälleen kerran isojen muutosten vuosi, mikä vaikutti liiton toimintaan suoraan työmäärää nostamalla. Vuoden alussa työmarkkinoilla neuvoteltiin työehtosopimuksia ja tämä oli vaikea prosessi, kun palkankorotustavoitteet eivät kohdanneet lainkaan osapuolten välillä. Myös MTA oli historiallisesti sopimuksettomassa tilassa 11 päivän verran helmikuun alussa ennen työehtosopimusneuvottelutuloksen syntymistä viennin yleisen linjan mukaisesti. Suomeen valittiin keväällä uusi oikeistovetoinen hallitus Petteri Orpon johdolla, joka ehdotti paljon työmarkkinauudistuksia Suomen kilpailukykyyn tueksi ja osana valtion velkaantumisen lopettamiseksi. Ammattiliitot rupesivat välittömästi kiihkeästi vastustamaan näitä poliittisin mielenilmaisuin.

Tiivis yhteistyö vakiintui eri toimijoiden kanssa. MTA, Teollisuusliitto, tuottajayhdistykset, ministeriöt, rajavartiostolaitos, aluehallintoviranomainen ja Maahanmuuttovirasto jatkoivat edellisten vuosien aikana syntyneitä yhteistyötä, ja työvoimapulan lisäksi osaamisen puute nousi aiheeksi myös eurooppalaisessa maaseutu- ja puutarha-alojen työnantajajärjestössä Geopa-Copa, missä Suomi on johtokunnassa. Myös tilapäisen suojelun direktiivi, jonka turvin ukrainalaiset saivat oikeuden työskennellä kaikissa EU:n maissa, jatkettiin. Tämä järjestelmä auttoi pandemian aikaan vallinneeseen työvoimapulaan, mutta tilanne ei ole pysyvä. Mitä pidempään sodan jäljiltä paenneet ukrainalaiset juurtuvat yhteiskuntaamme, sen useammin he myös siirtyvät muille toimialoille töihin.

Työnantajien imago kysymykset olivat edelleen ajankohtaisia. Tuottajien edellisvuonna perustama turvallisen rekrytoinnin ryhmä päivitti tarkistuslistaansa ja työ jatkui myös työ- ja elinkeinoministeriön Ulkomaalaisten työntekijöiden ja yrittäjien työehto- ja lupavalvontasioiden neuvottelukunnassa (211-neuvottelukunta). Orpon hallitus päätti jatkaa ryhmän työtä ja muutenkin tukea työperäistä maahanmuuttoa, vaikka samanaikaisesti esitettiin ansaintaedellytyksen nostamista 1.600 euroon työntekijän oleskelulupia koskemaan. Toimialayhdistysten työnantajien imago ja osaamishankkeet jatkuivat tänä vuonna vielä. MTA näkyi myös eri medioissa edellisten vuosien tapaan, mutta myös mm. TE-toimiston suoralähetysvideolla markkinoimassa Suomen maataloustöitä ja MTA:n hallitus päätti antaa tukensa pilootti tv-sarjan tuottamiseen, toimialojemme töitä markkinoiden. Päätettiin myös tehdä MTA:n historiikki, tulevan juhlavuoden 2025 kunniaksi.

Myös tavanomainen yhteistyö MTA:n ja jäsenkuntaa edustavien toimialajärjestöjen välillä jatkui edelleen. MTA:n jäsenistö koostuu maaseutuelinkeinojen, puutarha-alan, viher- ja ympäristörakentamisalan sekä turkistuotantoalan työnantajista. Jäsenmäärä oli 1 375 vuoden lopussa, tässä luvussa 20 oppilaitosta ovat mukana.

MTA:n ja MTK:n väliseen yhteistyösopimukseen perustuva työnantaja-asioiden puhelinneuvonta jatkui MTA:n toteuttamana ja työnantajakoulutuksiin osallistumalla. MTA:n henkilöstö oli kertomusvuoden aikana mukana Kauppapuutarhaliiton, Puutarhaliiton, Viher- ja ympäristörakentajat ry:n, Hedelmän ja marjanviljelijäin Liiton, Suomenjoen marjanviljelijäinyhdistyksen, Maitoyrittäjien, Pro Agrian, Atrian, Närpes Grönsakerin, MTK:n ja SLC:n tuottajaorganisaatioiden, alojen koulujen ja yritysten tilaisuuksissa, myös uusissa tilaisuuksissa. Osa yhteistyöstä johtui tänäkin vuonna keskuskauppojen työehtovaatimuksista ja sertifiointijärjestelmien käyttöönotosta, johon osallistuimme yrittäjiä kouluttamalla. Osallistuimme 21 tilausluentoon, 10 jäsenkoulutuksen lisäksi. Yhteistyösopimuksen

perusteella MTA osallistui EK:n työelämä-vaikuttajaryhmän toimintaan vielä työehtosopimusneuvottelukierroksen aikana.

Toimistojen välinen pohjoismainen yhteistyö toteutui tänä vuonna toimitusjohtajien välisellä yhteydenpidolla etäkokouksin 10 kertaa vuoden aikana.

Jäsenkunnalle suunnatussa toiminnassa keskityttiin työsuhteasioita koskevaan tiedotukseen, neuvontaan ja koulutukseen. Koulutustilaisuudet olivat jäsenille maksuttomia ja järjestettiin etänä, mutta myös kaksi Työsuhteasian päivää. Extranet-jäsensivuston käyttöä ja sisältöä pyrittiin edelleen lisäämään ja julkaisimme uudet kotisivut. Lisäsimme edelleen jäsenmateriaalien kieliversioita ja käänsimme puutarha-alan työehtosopimuksen vietnamiksi. MTA osallistui vuoden aikana neljään isoon näyttelytapahtumaan, tuottajayhdistysten pienempien messujen lisäksi.

Kun vielä edellisvuotena yleiset lainsäädäntöprojektit eivät edenneet suunnitellussa ajassa, Orpon hallitus panosti tähän ja olemme uuden edessä monella tapaa ja siihen aloitimme toimintavuotena varautumisen. Myös maataloustukipuolella ruvettiin miettimään sosiaalisen ehdollisuuden merkitystä aloillamme ja miten neuvonta pitäisi järjestää.

Liiton talous kehittyi kertomusvuoden aikana hyvin, saimme lisää isompia jäseniä ja tämä näkyi jäsenmaksukertymässä 19 % kasvulla edellisvuoteen verrattuna, jäsenalennuksesta huolimatta. Liiton taloudellinen tila oli vakaalla pohjalla, tulevaisuuteen suhtauduttiin maailmantilanteen vuoksi syksyn talousarviossa edelleen varovaisuudella, mutta aloitimme jäsenmaksuperustekeskustelun loppuvuodesta selvittääksemme, voisimmeko vuosittaisten alennusten sijaan tehdä pysyvämmän ratkaisun jatkossa. Liiton henkilökunnan määrä (viisi henkilöä) oli ennallaan vuoden 2023 aikana.

Vuosi 2023 oli historiallinen vuosi myös siitä syystä, että Suomi liittyi Natoon.

Helsingissä helmikuun 27. päivänä 2024

Kristel Nybondas, toimitusjohtaja

YLEINEN TALOUSKEHITYS

Kansantalous

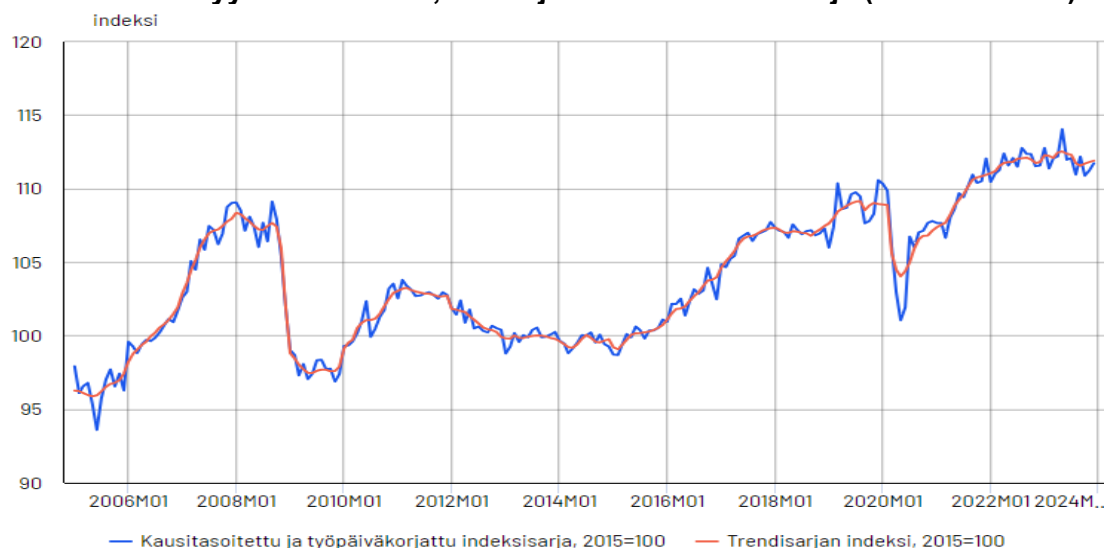
Joulukuun 2023 tiedotteessa Suomen Pankki ennusti talouskehityksen jatkuvan heikkona vielä vuonna 2024, koska Suomen ulkoinen toimintaympäristö on vaikea, ja talouden suhdannenäkymät ovat edelleen heikentyneet syksyn aikana. Samalla inflaatio on Suomessa kuitenkin hidastunut ja kotitalouksien ostovoima vahvistunut (Suomen Pankki).

Vuonna 2024 talouskehitys jatkuu heikkona, ja talous alkaa elpyä vasta vuoden 2024 lopulla. Bruttokansantuote supistuu 0,2 prosenttia vuonna 2024, tämän jälkeen BKT:n kasvu palaa pitkän aikavälin keskimääräisen kasvun tuntumaan. Vuodelle 2025 ennustetaan 1,5 prosentin ja vuodelle 2026 puolestaan 1,3 prosentin talouskasvua. Talouskasvun heikkous on tällä hetkellä laaja-alaista. Aiempaa korkeammat korot kannustavat kotitalouksia säästämään kuluttamisen sijaan. Lisäksi nousseet hinnat ja korot sekä epävarmuus tulevasta hidastavat kotitalouksien kulutuksen kasvua. Talouden toipumista rajoittaa myös investointien huomattava supistuminen. Investoinneista erityisesti asuntorakentaminen on vähäistä. Heikon suhdannetilanteen vuoksi työttömyysaste nousee tilapäisesti. (Suomen Pankki).

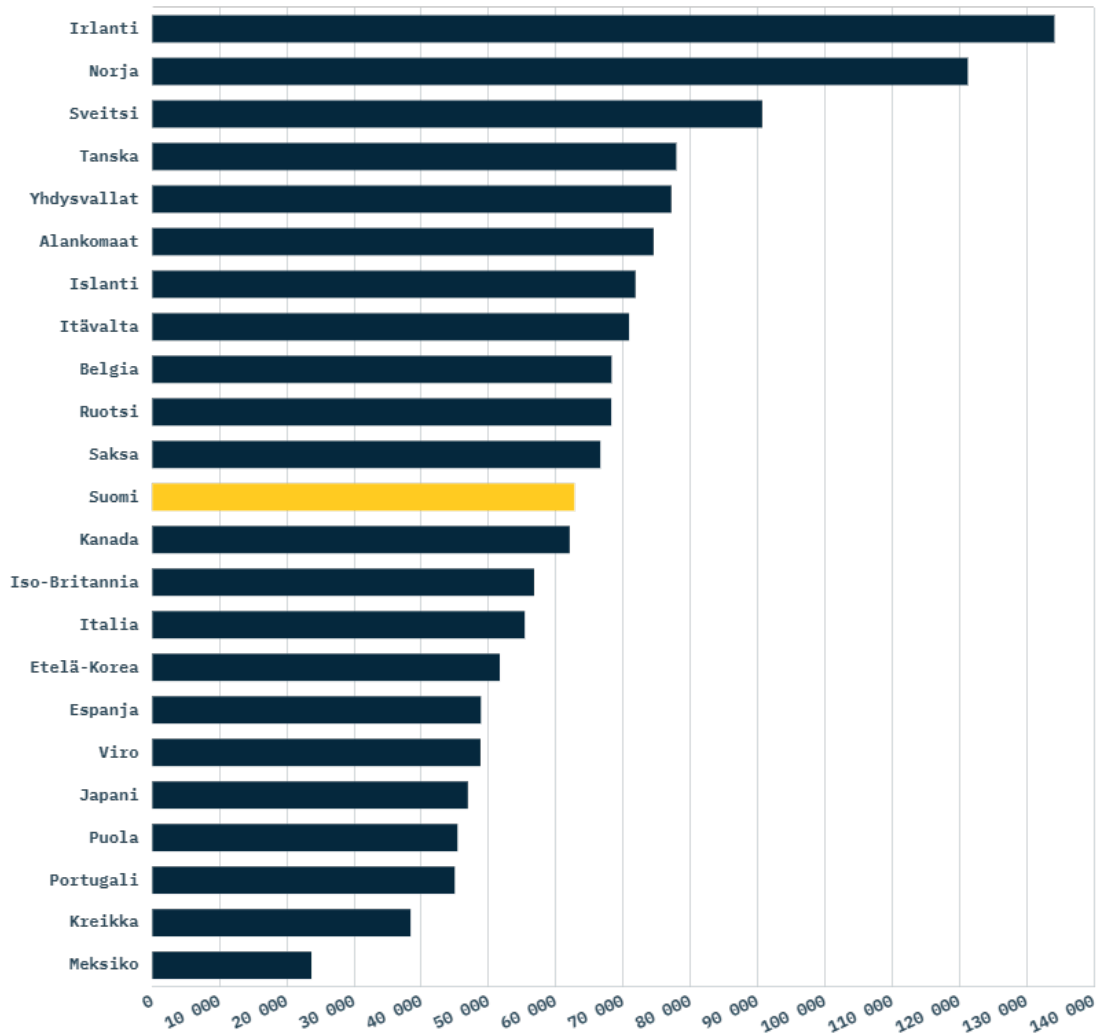
Inflaatio on hidastunut vuonna 2023. Nopean inflaation aika näyttää Suomessa jääneen taakse. Inflaatio pysyy maltillisena ennustevuosina 2024–2026. Energian hinnat ovat laskeneet edellisvuoden korkeista lukemista, ja niiden odotetaan laskevan edelleen. Rahapolitiikan kiristymisen ja matalasuhdanteen myötä hintapaineet pysyvät vähäisinä etenkin ensi vuonna. Ostovoiman vahvistuminen piristää kotitalouksien kulutusta ja talous alkaa hitaasti elpyä. Kulutuksen kasvua tukevat myös palkkojen nousu ja työllisyyden säilyminen kohtuullisena. Lisäksi rahoitusmarkkinoilla odotetaan korkojen laskevan ennustevuosina ja vientimarkkinoiden kasvu toipuu vähitellen, mikä voimistaa talouskasvua vuoden 2024 loppupuolelta alkaen (Suomen Pankki).

Julkisen talouden alijäämä syvenee tasapainottamisyrityksistä huolimatta ja velkaantuminen jatkuu lähivuosina. Julkinen velkasuhde ylittää jo 80 prosenttia vuonna 2026. Julkista taloutta murentavat lähivuosina aiempaa huomattavasti heikompi verotulojen kehitys, sosiaaliturvamaksujen kevennykset sekä maksettavien sosiaalietuuksien, julkisen kysynnän ja korkomenojen voimakas kasvu. Suomen Pankin päivitetyn arvion mukaan julkisen talouden pitkän aikavälin kestävyysvaje on 4,5 % BKT:sta. (Suomen Pankki).

Tuotannon volyymi 2005–2023, trendi ja kausitasoitettu sarja (Tilastokeskus)

Bruttokansantuote henkeä kohden eräissä OECD-maissa (EK):

Lähde: OECD 24.2.2023

Työllisyys

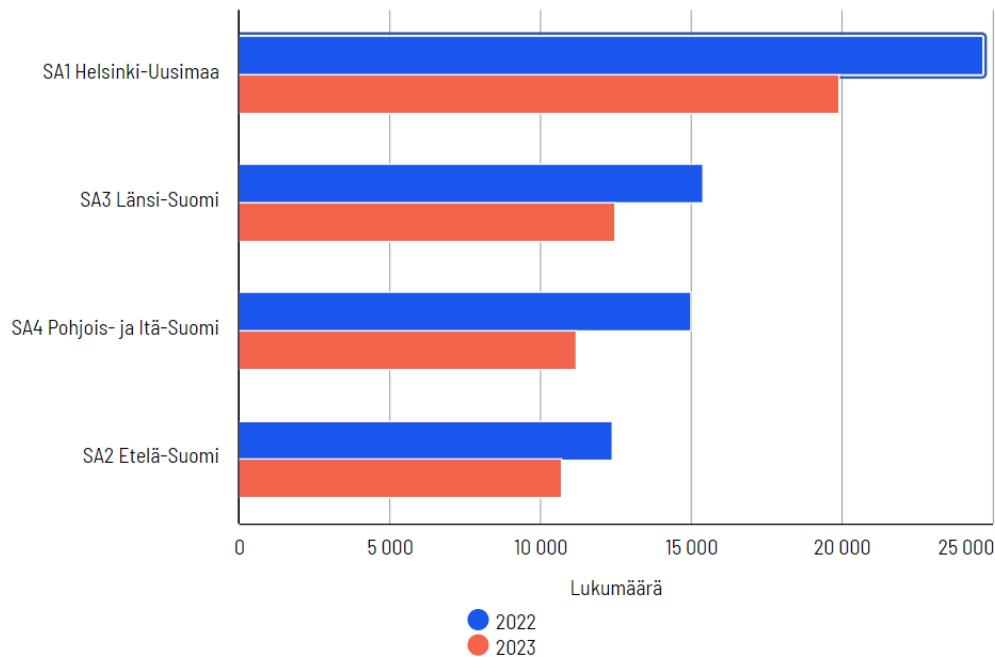
Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen mukaan työllisiä oli vuoden 2023 neljännellä vuosineljänneksellä keskimäärin 2 606 000, mikä oli 15 000 vähemmän kuin vuoden 2022 vastaavana ajankohtana. Työttömiä oli vuoden 2023 neljännellä vuosineljänneksellä keskimäärin 193 000, mikä oli 21 000 enemmän kuin vuoden 2022 loka-joulukuussa. Vuoden 2023 neljännen vuosineljänneksen työttömyysaste oli 6,9 %, kun se vuotta aiemmin oli 6,2 %. Työllisiä miehiä oli 17 000 vähemmän ja työllisiä naisia 2 000 enemmän eli lähes saman verran kuin vuoden 2022 neljännellä vuosineljänneksellä.

Miesten työttömyysaste nousi 0,3 prosenttiyksikköä 7,7 prosentista 8,0 prosenttiin ja naisten työttömyysaste nousi 0,4 prosenttiyksikköä 5,7 prosentista 6,1 prosenttiin.

Avoimia työpaikkoja oli vuoden 2023 viimeisellä neljänneksellä 42 000, kun vuotta aiemmin määrä oli 50 300. Vuoden 2023 aikana avoimia työpaikkoja oli keskimäärin 54 500, kun vuonna 2022 määrä oli 68 000. Avointen työpaikkojen vuositason tiedot perustuvat neljännesvuosittaisten lukujen keskiarvoihin.

Vuonna 2023 avoimena olleista työpaikoista keskimäärin 56 prosenttia oli työnantajan oman arvion mukaan vaikeasti täytettäviä, kun vuonna 2022 vastaava osuus oli 61 prosenttia. Avointen työpaikkojen määrä vähentyi vuositasolla melko tasaisesti kaikilla suuralueilla sekä kaikissa toimipaikkojen kokoluokissa. Avointen työpaikkojen lukumäärä väheni vuoden 2023 jokaisella vuosineljänneksellä edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna.

Avoimet työpaikat suuralueen mukaan, 2022 ja 2023 (Tilastokeskus)

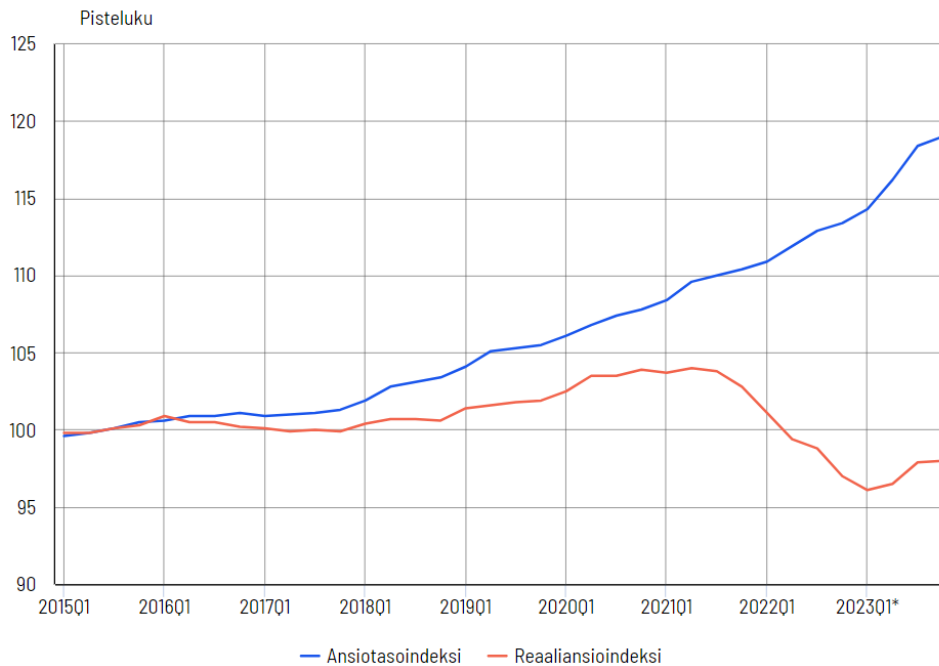

Palkat ja ansiot

Kokoaikaisten palkansaajien nimellisansiöt kohosivat Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan vuoden 2023 loka-joulukuussa 5,0 % edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Palkansaajien reaalin ansiotasot nousi samalla ajanjaksolla 1,0 %, koska ansiotason nousu oli nopeampaa kuin kuluttajahintojen nousu. Palkansaajien reaaliansiöt olivat vuoden 2023 loka-joulukuussa kuitenkin selvästi vuoden 2021 huippua pienemmät.

Säännöllisen ansion indeksi kuvaa ansiotasoindeksiä paremmin pysyvää ansiomuutosta, sillä se ei huomioi tulospalkkioita eikä työehtosopimuksiin perustuvia kertaeriä. Kokoaikaisten palkansaajien säännöllisen ansion indeksi nousi Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan vuoden 2023 loka-joulukuussa 4,2 prosenttia edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Yksityisellä sektorilla kasvua oli 4,0 prosenttia, valtiolla 3,8 prosenttia ja paikallishallinnossa 5,1 prosenttia.

Ansiotasoindeksi ja reaaliensiot 2015/1–2023/4 (2015=100)

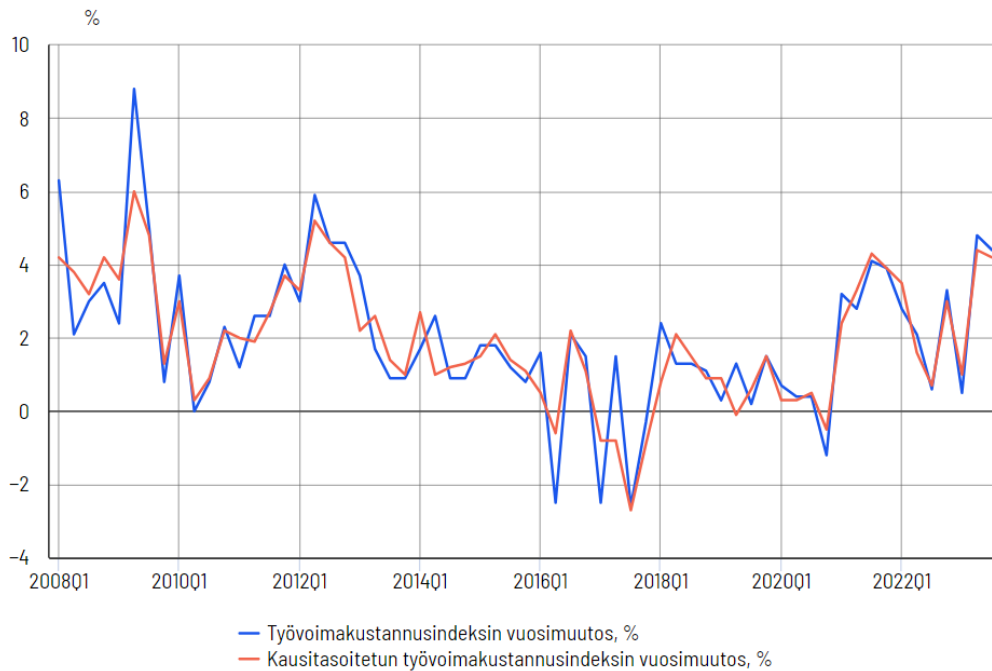

Työvoimakustannukset

Tilastokeskuksen mukaan yksityisen sektorin työvoimakustannukset nousivat 4,4 % vuoden 2023 heinä-syyskuussa verrattuna edellisvuoden vastaavaan ajankohtaan. Tehdyn työtunnin kustannus ilman kertaluonteisia palkkaeriä – kuten tulospalkkioita, kertaeriä ja lomarahoja – nousi yksityisellä sektorilla 4,2 % vuoden 2023 kolmannella neljänneksellä vuoden takaisesta.

Työvoimakustannusindeksi mittaa työvoimakustannusten muutosta tehtyä työtuntia kohti. Tehdyllä työajalla tarkoitetaan sitä työaikaa, jolloin palkansaaja on tehnyt varsinaisia työtehtäviään. Tehty työaika sisältää sunnuntai- ja ylityötunnit, muttei palkallisen vapaan tunteja, kuten vuosilomien, arkipyhien tai palkallisen sairauspoissaoloajan tunteja. (Tilastokeskus).

Työvoimakustannusten vuosimuutos yksityisellä sektorilla vuosineljänneksittäin (Tilastokeskus)

Inflaatio

Tilastokeskuksen laskema kuluttajahintojen vuosimuutos oli joulukuussa 3,6 prosenttia. Marraskuussa inflaatio oli 3,3 prosenttia. Joulukuussa kuluttajahintoja nosti vuoden takaiseen verrattuna eniten asuntolainojen keskikoron, kulutusluottojen korkojen ja EU:n ulkopuolisten valmismatkojen hintojen nousu. Kuluttajahintojen nousua vuoden takaisesta hillitsi eniten sähkön, osakehuoneistojen ja omakotitalokiinteistöjen halpeneminen. Vuoden 2023 keskimääräinen inflaatio oli 6,2 prosenttia.

TYÖLAINSÄÄDÄNTÖ

Vuoden 2023 aikana tuli voimaan ja valmisteltiin seuraavia työnantajien kannalta tärkeitä lakimuutoksia.

Työriitojen sovittelu ja oikeudenkäynnistä työtuomioistuimessa annetun lain muuttaminen

Työriitojen sovittelusta annettuun lakiin lisättiin uusi säännös vapaaehtoisesta sovittelusta. Uudella sääntelyllä vahvistetaan työriidan osapuolten mahdollisuutta pyytää sovittelua jo ennen työtaisteluilmoituksen jättämistä ja työriidan kärjistymistä työrauhaa vaarantavaksi. Vapaaehtoisessa sovittelussa voidaan sovittaa esimerkiksi työehtosopimusten rajariitoja. Työriitojen sovittelussa on nähty ongelmallisena osapuolten puutteellinen valmistautuminen neuvottelutilaisuuteen. Työriidan osapuolten velvollisuuksia sovitteluun valmistautumisessa täsmennettiin säätämällä riidan kohdetta, sisältöä ja asiassa esitettäviä vaatimuksia koskevasta kirjallisesta selvitysvelvollisuudesta.

Oikeudenkäynnistä työtuomioistuimessa annettua lakia muutettiin siten, että työtuomioistuimen toimivaltaa muiden kuin riita-asian asianosaisten kuulemisessa täsmennettiin. Työtuomioistuin voi asianosaisten pyynnöstä tai omasta aloitteestaan varata tilaisuuden lausuman esittämiseen myös muulle henkilölle tai yhteisön edustajalle, jos se olisi

asian selvittämiseksi tarpeen. Tavoitteena on mahdollistaa erityisesti työehtosopimusten rajariitoihin liittyvissä oikeudenkäynneissä asian selvittämisen edellyttämä kuuleminen.

Esitys luonnontuotteiden poiminta työsuhteiseksi ei mennyt läpi

Ehdotettiin lisättäväksi kausityöasetukseen luonnontuotteiden kerääminen. Luonnontuotteiden keruun ottaminen kausityöasetuksen piiriin tarkoittaa sitä, että yrityksen ja kerääjän on järjestettävä suhteensa työsopimuslain mukaiseksi työsuhteeksi, jotta oleskeluoikeus kausityön perusteella voidaan myöntää.

Kausityöasetuksen muutosehdotusta koskeva lausuntokierros päättyi 2.2.2023. Lausuntopalautteen mukaan nopealle etenemiselle ilmeni kahdenlaisia oikeudellisia esteitä.

Oikeusministeriö piti ongelmallisena, että luonnontuotteiden poimijoiden siirtyminen kausityölain piiriin rajaisi marjalain alkuperäisen soveltamisalaa merkittävästi ilman, että lainsäädäntövaltaa käyttävällä eduskunnalla olisi mahdollisuus vaikuttaa asiaan.

Sosiaali- ja terveysministeriö toi lisäksi esiin, että poimijoiden siirtyminen kausityöläisiksi antaisi heille oikeuden julkisen terveydenhuollon palveluihin sekä sairausvakuutuksen mukaisiin etuuksiin ja korvauksiin. Tästä aiheutuisi mahdollisia kustannuksia, joiden edellyttämää lisätalousarviota ei käytännössä voida tässä aikataulussa antaa.

Näiden lausuntojen perustella työ- ja elinkeinoministeriö katsoi, että asian valmistelua nopean aikataulun asetusmuutoksena ei ollut mahdollista jatkaa. Koko lausuntopalautteesta kootaan yhteenveto jatkotyötä varten.

Rajanveto työsuhde-yrittäjä

Työsopimuslakia täsmennettiin ottaen huomioon työn murroksesta aiheutuvat haasteet työsuhteisen työn ja yrittäjänä tehtävän työn väliselle rajanvedolle. Muutoksen jälkeen pykälä on seuraavanlainen: Tätä lakia sovelletaan sopimukseen (työsopimus), jolla työntekijä tai työntekijät yhdessä työkontana sitoutuvat henkilökohtaisesti tekemään työtä työnantajan lukuun tämän johdon ja valvonnan alaisena palkkaa tai muuta vastiketta vastaan. Tulkinnanvaraisissa tilanteissa työsuhteen olemassaolo arvioidaan kokonaisharkinnalla ottamalla huomioon työn tekemisen ehdot, olosuhteet, joissa työtä tehdään, osapuolten tarkoitus oikeussuhteen luonteesta sekä muut osapuolten tosiasialliseen asemaan oikeussuhteessa vaikuttavat seikat.

Ansaintaedellytys 1.600 euroa?

Esityksen muutoksella ollaan nostamassa työntekijän oleskeluluvan tulorajaa niin, että se on alakohtaisen työehtosopimuksen minimi, kuitenkin vähintään 1600 euroa kuukaudessa. Lisäksi esitetään muutosta, että jatkossa tulorajoista päätetään valtioneuvoston asetuksella.

Valmistelussa poliittisten mielenilmaisujen rajoittaminen

Poliittisen työtaisteluoikeuden käyttöä rajoitetaan enintään yhden vuorokauden mittaisiin mielenilmaisuihin. Tukityötaistelut asetetaan suhteellisuusarvioinnin ja työriitalain mukaisen ilmoitusvelvollisuuden kohteeksi. Laittomasta työtaistelusta tuomitsevan hyvityssakon tasoa korotetaan. Työtuomioistuimen laittomaksi työtaisteluksi tuomitseman lakon jatkamisesta säädetään työntekijälle seuraamusmaksu laittomaksi tuomittuun työtaisteluun osallistumisesta.

Paikallisen sopimisen uudistus eteni

Paikallisen sopimisen uudistusta valmistelleen kolmikantaisen työryhmän työ on loppusuoralla, ja uudistuksen suuntaviivat selvillä. Lausuntokierros työryhmän mietinnöstä alkaa helmikuun aikana. Kolmikantaisen työryhmän tehtävänä oli valmistella lainsäädäntömuutokset, joita hallitusohjelman kirjaukset paikallisesta sopimisesta edellyttävät. Hallituksen tavoitteena on tehdä paikallisesta sopimisesta mahdollista yhdenvertaisesti kaikissa yrityksissä riippumatta siitä, kuuluuko yritys työnantajaliittoon tai millainen työntekijöiden edustus yrityksessä on. Paikallisen sopimisen lisääminen on yksi hallituksen uudistuksista, joilla kehitetään Suomen työmarkkinoita joustavampaan suuntaan. Tarkoitus on tukea työllisyyttä, talouskasvua, kilpailukykyä ja tuottavuuden kehitystä. Alla on esitelty paikallisen sopimisen uudistuksen suuntaviivoja. Tiedot perustuvat työryhmän mietintöön, jota vielä viimeistellään. Tulevan hallituksen esityksen sisältö voi vielä muuttua lainvalmistelun aikana.

Yrityskohtaisella työehtosopimuksella voisi sopia laista poiketen

Työlainsäädännön useista säännöksistä on mahdollista nykyisin poiketa valtakunnallisten työnantaja- ja työntekijäyhdistysten välisellä työehtosopimuksella. Jatkossa vastaava sopimismahdollisuus liittyisi myös yrityskohtaisiin työehtosopimuksiin. Lisäksi työntekijäpuolta edustavana sopijapuolena voisi jatkossa olla myös valtakunnallisen työntekijäyhdistyksen jäsenyhdistys.

Sopimismahdollisuuksien laajentamisen yhteydessä on tarpeen varmistaa, että sopijapuolena oleva työntekijäyhdistys edustaa aidosti työntekijöitä. Niin sanotut keltaiset työehtosopimukset pyritään estämään niin, että yhdistyksen tarkoitusta arvioitaessa otettaisiin huomioon yhdistyksen muodollisen tarkoituksen lisäksi sen tosiasialliset päämäärät ja toiminta.

Paikallisen sopimisen kiellot poistettaisiin yleissitovassa kentässä

Järjestäytymättömät työnantajat eivät nykyisin voi käyttää kaikkia lainsäädännön paikallisen sopimisen mahdollisuuksia (ns. puolipakottavat säännökset). Uudistus toisi järjestäytymättömät yritykset samalle viivalle järjestäytyneiden kanssa. Työlainsäädännöstä poistettaisiin paikallisen sopimisen kiellot, jotka koskevat järjestäytymättömiä, yleissitovaa työehtosopimusta noudattavia yrityksiä.

Luottamusmiehen puuttuminen ei estäisi paikallista sopimista

Lähtökohtaisesti paikallisen sopimisen osapuolet määräytyisivät jatkossakin työehtosopimuksen mukaan. Sellaisessa järjestäytyneessä yrityksessä, jossa on valittu luottamusmies, paikallinen sopimus tehtäisiin jatkossakin tämän kanssa.

Jatkossa työehtosopimuksen osapuolet voisivat määrittää vaihtoehtoisen menettelytavan sopimuksen tekemiselle, jos luottamusmiestä ei ole valittu. Jos vaihtoehtoista toteutustapaa ei ole luotu, viimesijassa paikallinen sopimus voitaisiin tehdä luottamusvaltuutetun tai työehtosopimuksen piirissä olevan henkilöstön kanssa yhdessä.

Työ- ja elinkeinoministeriö käynnistää helmikuun aikana lausuntokierroksen työryhmän mietinnöstä. Tämän jälkeen virkavalmistelu jatkuu. Tavoitteena on, että hallitus antaa paikallista sopimista koskevan esityksen kesäkuussa 2024. Lakimuutokset tulisivat suunnitelman mukaan pääosin voimaan 1.1.2025.

Neuvottelujärjestelmän kehittäminen

Hallitus on linjannut ohjelmassaan työmarkkinoiden neuvottelujärjestelmän kehittämisestä. Hallituksen tavoitteena on vahvistaa vientivetoista työmarkkinamallia Suomen pitkän tähtäimen kilpailukyvyn lisäämiseksi.

Hallitusohjelmakirjauksen mukaan laissa työriitojen sovittelusta säädettäisiin, että palkantarkastusten yleistä linjaa ei voida ylittää valtakunnansovittelijan toimistosta tai sovittelulautakunnan toimesta annettavalla sovintoehdotuksella.

Lisäksi hallitus selvittää keinoja, joilla voidaan ennaltaehkäistä työtaisteluja ja edistää vapaaehtoista sovittelua.

Kolmen kuukauden työttömyyssääntö

Hallituksen tavoitteena on edistää työperäistä maahanmuuttoa, jotta Suomi saa tarpeisiinsa sopivaa työvoimaa. Samalla on varmistettava, että maahanmuutto on sujuvaa ja vastuullista. Hallitus kiinnittää jatkossa huomiota tarkemmin siihen, että työskentely Suomessa jatkuu luvan ehtoilla.

Jos työperusteisella oleskeluluvalla Suomessa oleva joutuu työttömäksi eikä löydä uutta työpaikkaa kolmessa kuukaudessa, Suomesta joutuisi jatkossa poistumaan. Työntekijän on jatkossa mahdollista hakea Suomesta uutta työpaikkaa joko samalta toimialalta toisen työnantajan palveluksesta tai toiselta työvoimapula-alalta.

Erityisosaaajilla, startup-yrittäjillä sekä ICT-osaajilla tulee olemaan kuusi kuukautta aikaa etsiä uusi työpaikka ennen luvan peruuttamista

Lisäksi työnantajalle säädetään velvollisuus sanktion uhalla ilmoittaa Maahanmuuttovirastolle työntekijänsä työsuhteen loppumisesta.

Työlupaprosessi nopeutuu

Kaksivaiheisesta lupaprosessista, jossa työ- ja elinkeinotoimisto tekee työntekijän oleskelulupaan liittyvän osapäätöksen, luovuttaisiin. Työntekijän oleskeluluvan myöntäminen kuuluisi jatkossa Maahanmuuttoviraston toimivaltaan. Maahanmuuttoviraston tulisi työntekijän oleskelulupaa myöntäessään tehdä niin sanottu saatavuusharkinta.

Tätä sovelletaan myös kausityöoleskelulupiin, jotka myönnetään yli kuuden kuukauden ajaksi. Esityksessä ehdotetut ulkomaalaislain muutokset vaikuttaisivat siten myös kausityöoleskelulupien käsittelyyn ja harkintaan siirtäen sen kokonaan Maahanmuuttovirastolle.

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi yhteistoimintalain muuttamisesta

Hallitus nostaa yhteistoimintalain soveltamisalan EU-säännösten mahdollistamalle tasolle, 50 työntekijää säännöllisesti työllistäviin yrityksiin ja yhteisöihin. Yhteistoimintalain vaatimuksia muutosneuvottelujen vähimmäisajoista lyhennetään puolella.

TYÖMARKKINATAPAHTUMIA

Valtakunnansovittelijana jatkoi Anu Sajavaara. Valtakunnansovittelijan toimistolla soviteltiin vuonna 2023 24 työriitaa ja vapaaehtoisessa sovittelussa toistakymmentä työriitaa.

Liittokohtaiset neuvottelut 2023

Syksyllä 2022 alkoi työnantajapuolen koordinoima liittokohtainen sopimuskierrös, jossa ei saavutettu neuvottelutuloksia vielä tämän toimintavuoden aikana, eli viennin määrittelemä ”yleinen linja” ei ollut vielä muodostunut, kun MTA:n ja Teollisuusliiton neuvottelut käynnistettiin joulukuussa 2022. Suurin kiista koski palkankorotustasoa, eli kaikkien toimialojen osapuolet olivat esityksissään hyvin kaukana toisistaan. Koko yhteiskuntaa koskeva kustannuskriisi, sotealan ratkaisu ja inflaation ”paluu” kansantalouteen aiheutti suuria paineita molemmiin puolin neuvottelupöytää. Vasta helmikuun alussa 2023 vientialat sopivat 6 % yleiskorotustasosta + noin prosentin perälaudasta. Työriitoja soviteltiin valtakunnansovittelijalla tiuhaan tahtiin.

MTA – Teollisuusliitto neuvottelut

MTA:n ja Teollisuusliiton väliset työehtosopimusneuvottelut käynnistettiin 15.12.2022 ja ne jatkuivat tammikuussa 2023. Tekstimuutoksia työstettiin ensin työryhmässä toimistojen välillä ja työehtosopimusvaliokunnat kokoontuivat jo ennen varsinaisten neuvotteluiden alkamista. Ennen neuvotteluita sopimuskaudella toiminut työryhmä sai työehtosopimustekstien selkeyttämisen ja uudelleen järjestämisen työ päätökseen ja uusi työehtosopimus osaksi neuvotteluprosessia. Uutta tälle kierrokselle oli MTA:n hallituksen päätös neuvottelukunnan laajentamisesta marjanviljelijöiden suuntaan koska pandemian ja Ukrainan sodan alussa heihin oli kohdistunut paljon negatiivista julkisuutta, eli liitto koki tärkeäksi osallistaa heitä työehtojen sopimisprosessiin. Saavutettiin yleisen linjan mukainen neuvottelutulos 11.2.2023, joten olimme historiallisessa sopimuksettomassa tilassa 10 päivää, mutta ilman lakkoja.

JÄSENKUNTA

Viiden viimeisen vuoden aikana jäsenmäärä on muuttunut seuraavasti (jäsenmäärä vuoden lopussa):

	<u>2019</u>	<u>2020</u>	<u>2021</u>	<u>2022</u>	<u>2023</u>
Maaseutuelinkeinot	924	935	954	996	1003
Puutarha-ala					
Kauppapuutarhat	236	224	224	220	214
Taimitarhat	30	30	29	26	26
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
	266	254	253	246	240
Viherrakennusala					
Viherrakennusyritykset	65	63	66	65	62
Turkistuotantoala					
Turkistilat	50	48	42	36	35
Rehukeskukset	11	11	10	9	9
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
	61	59	52	45	44
Metsäala	5	7	7	7	6
Yhteensä	1 321	1318	1354	1359	1355

Oppilaitosten palvelusopimuksen piirissä oli 20 maatalous- ja puutarhaoppilaitosta kertomusvuonna. Palvelusopimus sisältää oppilaitosten harjoitteluvalvojen käyttöön laaditun yhteenvedon työehtosopimusmääräyksistä, luennointiavun ja muiden neuvontapalvelujen antaminen samalla tavoin kuin jäsenille. Palvelusopimuksen vuosimaksu oli 110 euroa.

MTA:n jäsenyönantajien palveluksessa olevien työntekijöiden määrä oli vuoden 2023 aikana seuraava:

	Vakituiset työntekijät	Määräaikaiset työntekijät	Yhteensä	
Maaseutuelinkeinot	2160	7 339	9499	+ 274
Kauppapuutarhat	1 896	2 020	3916	- 116
Taimistot	144	251	395	+ 31
Viherrakennusyritykset	417	490	907	+ 244
Turkistilat	97	174	271	+ 127
Rehukeskukset	113	38	151	+ 27
Muut	22	16	38	+ 17
Yhteensä	4849	10 328	15177	
Muutos	+173	+ 431	+604	

HALLINTO JA TOIMISTO

HALLITUS

Vuonna 2023 hallituksen kokoonpano oli seuraava:

Puheenjohtaja: Puutarhaneuvos Pasi Hakkarainen, Ansari-Yhtymä Oy, Luumäki (puutarha-ala)

Varapuheenjohtaja: Maanviljelijä Anssi Laamanen, Juvan Muumaa, Juva (maaseutuelinkeinot)
varajäsen: maanviljelijä Hanna-Mari Mähönen, Koivurannan tila, Tuovilanlahti

Maaseutuelinkeinot:

Tilanhoitaja Mikael Jensen, Söderlångvik gård, Kemiönsaari
varajäsen: maanviljelijä Aarne Schildt, Bosgård Oy, Porvoo

Maanviljelijä Timo Heikkilä, Heikkilän tila, Rusko
varajäsen: marjanviljelijä Aarni Alanne, Alanteen tila, Paimio

Henkilöstöpäällikkö Tiina Hildén, Munax Oy, Laitila
varajäsen: Maanviljelijä Riku-Sippo Uotila, Naistenlinna Oy, Kangasala

Puutarha-ala:

Taluspäällikkö Jenni Rantanen, Huiskulan Puutarha Oy, Turku
varajäsen: Toimitusjohtaja Juha Oksanen, Oksasen puutarha Oy, Turku

Toimitusjohtaja Tomi Tahvonen, Puutarha Tahvoset Oy, Raasepori
varajäsen: toimitusjohtaja Inari Jansson, Harviala Oy, Harviala

Viher- ja ympäristörakentamisala:

Toimitusjohtaja Mikko Jaakkola, Viherrakenne Jaakkola Oy, Forssa
varajäsen: toimitusjohtaja Katja Hyvönen, Viherpalvelut Hyvönen Oy, Lahti

Turkistuotantoala:

Toimitusjohtaja Lasse Paavola, E-P:n Minkinrehu Oy, Seinäjoki
varajäsen: toimitusjohtaja Peter Björkskog, Oy Nyko Ab, Nykarleby

Hallitus kokoontui vuonna 2023 seitsemän kertaa. Hallitus käsitteli kokouksissaan sille sääntöjen mukaan kuuluvat sekä muut ajankohtaiset asiat.

Hallituksen työvaliokunta:

Pasi Hakkarainen, Anssi Laamanen, Tomi Tahvonen, Mikko Jaakkola ja Kristel Nybondas.

Vaalivaliokunta:

Pasi Hakkarainen, Kristel Nybondas sekä syyskokouksen valitsemina toimitusjohtaja Olavi Järvenpää (viher- ja ympäristörakentamisala) ja maanviljelijä Henrik Jensen (maaseutuelinkeinot).

TILINTARKASTAJAT

KPMG Oy: Tilintarkastaja Mika Laijoki, KHT
Varatilintarkastaja KPMG Oy:n tarvittaessa nimeämä henkilö.

TYÖEHTOSOPIMUSVALIOKUNNAT

Työehtosopimusaloittain muodostettuihin valiokuntiin kuuluivat vuonna 2023 seuraavat henkilöt:

Maaseutuelinkeinojen valiokunta:

Aarni Alanne
Timo Heikkilä puh.joht.
Tiina Hildén
Mikael Jensen
Anssi Laamanen
Hanna-Mari Mähönen
Arne Schildt
Riku-Sippo Uotila

Puutarha-alan valiokunta:

Albert Grotenfelt
Pasi Hakkarainen, puh.joht.
Juha Oksanen
Jenni Rantanen
Tomi Suominen
Tomi Tahvonen

Viher- ja ympäristörakentamisalan valiokunta:

Katja Hyvönen
Mikko Jaakkola, puh.joht.
Olavi Järvenpää
Anssi Koskela
Salla Laukia

Turkistuotantoalan valiokunta:
Peter Björkskog
Jorma Kauppila
Marko Meriläinen
Lasse Paavola puh.joht.
Esa Rantakangas

Sopimusalojen valiokuntien työskentelyyn osallistuvat lisäksi liiton toimitusjohtaja ja asiantuntijat.

TOIMIHENKILÖT

Toimiston henkilökunta vuoden 2023 lopussa:

Toimitusjohtaja Kristel Nybondas, OTM (4.10.2010 – 30.9.2019 asiantuntija, 1.10.2019 - toimitusjohtaja)

Asiantuntija Minna Marttila, OTM (6.6.2019 -)

Asiantuntija Manuela Tallberg-Nygård, FT, MMM, agronomi (1.10.2019 -)

Toimistovastaava Heidi Nemlander, tradenomi (1.2.2021 -)

Siivooja Jonna Turunen, (1.12.2009 -)

Toiminnanjohtaja Kari Immonen (Yksityismetsätalouden Työnantajat ry:ssä 2.5.1991 lähtien) on osallistunut MTA:n jäsenten metsäalan työehtosopimusta koskevan neuvonnan ja tiedotuksen hoitamiseen järjestöjen väliseen yhteistyösopimukseen perustuen.

LIITON EDUSTUKSET

Työnantajaorganisaatioiden yhteiset toimielimet

EK:n työelämä vaikuttajaryhmässä työehtosopimusneuvottelukierroksen aikana:
toimitusjohtaja Kristel Nybondas

Metsäalan työehtosopimusneuvottelukunta: toimitusjohtaja Kristel Nybondas

Julkisten viranomaisten toimesta nimetyt toimielimet

Työsuojelurahaston valtuusto (STM): toimitusjohtaja Tomi Tahvonen, toimitusjohtaja Kristel Nybondas (varajäsen)

Työtuomioistuimien (OM): toimitusjohtaja Kristel Nybondas (varajäsen)

Opetushallitus- osaamisen ennakointifoorumi (luonnonvarat, elintarviketuotanto ja ympäristö): varatoimitusjohtaja Henrik Bos

Opetushallitus- työelämätoimikunta: maanviljelijä Anssi Laamanen

Työ- ja elinkeinoministeriö: Ulkomaalaisten työntekijöiden ja yrittäjien työehto- ja lupavalvonta-asioiden neuvottelukunta: Kristel Nybondas(jäsen) ja Pasi Hakkarainen(varajäsen)

Muut organisaatiot ja toimielimet

Keskinäinen eläkevakuutusyhtiö Ilmarisen asiakkaiden neuvottelukunta: toimitusjohtaja Pasi Hakkarainen, toimitusjohtaja Olavi Järvenpää

Maatalousalan turvallisuustyön työalatoimikunta (Työturvallisuuskeskus):
talouspäällikkö Jenni Rantanen, toimitusjohtaja Kristel Nybondas, asiantuntija Minna Marttila

Kansainväliset toimielimet

EU-maiden maataloustyönantajajärjestöjen ryhmä, Geopa/Copa:

toimitusjohtaja Kristel Nybondas (johtokunnan jäsen)

**Maatalouden palkansaajien sosiaalisia kysymyksiä käsittelevä sosiaalialogikomitea
Geopa - Effat:**

Yleiskokous ja työryhmät: toimitusjohtaja Kristel Nybondas ja puheenjohtaja Pasi Hakkarainen

LIITON TALOUS

Liiton talous perustui kertomusvuonna jäsenmaksutuloihin. Syyskokouksen vahvistama jäsenmaksu oli edelleen 0,52 % työntekijöille edellisenä vuonna maksetusta palkkasummasta sekä 0,26 % vuokratyövoimasta maksetusta kustannuksesta. Yli 168.188 euroa ylittävästä palkkasummasta jäsenmaksu on 0,44 %. Vähimmäisjäsenmaksu oli 95 euroa vuodessa. Enimmäisjäsenmaksu oli vahvistettu 5.046 euroksi. Tänä vuonna annettiin 10 % alennus jäsenmaksuun ja 2 % lisäalennus jäsenille, jotka tekivät vuosi-ilmoituksen ennen 28.2.2023.

Kauppapuutarhaliitto ry, Suomen Turkiseläinten Kasvattajain Liitto ry, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC ja Taimistoviljelijät ry ovat yhteistyösopimukseen perustuen maksaneet yhteisjäsenmaksut, joilla on alennettu kyseisellä toimialalla sovellettavaa jäsenmaksuprosenttia sekä määrätyn palkkasumman alapuolelle jääneet työnantajat kokonaan vapautettu MTA:n jäsenmaksusta. Järjestely koskee niitä MTA:n jäsenyönantajia, jotka ovat myös edellä mainittujen liittojen jäseniä.

Vuonna 2023 jäsenmaksuja kertyi seuraavasti (euroa):

	2023	2022	
Maaseutuelinkeinot	409 533	327 607	+25 %
Puutarhat	231 614	202 601	+14 %
Taimitarhat	21 379	18 783	+14 %
Viher- ja ympäristörakentajat	62 635	54 550	+15 %
Turkistilat	18 382	20 825	- 12 %
Rehukeskukset	14 199	13 112	+ 8 %
Muut jäsenmaksut	5 770	4 380	+32 %
Yhteensä	763 512	641 859	+19 %

Edelliseen vuoteen verrattuna jäsenmaksutulot nousivat 19 prosenttia, vaikka annettiin 10 % (+ 2 %) alennus jäsenmaksuihin. Tilinpäätöksen tulos vuodelta 2023 muodostui ylijäämäiseksi johtuen toteutuneiden palkkasummien budjetoitua paremmasta kehityksestä.

TOIMITILAT

Liiton toimisto on sijainnut vuonna 1977 ostetussa huoneistossa os. Annankatu 31- 33 C 48, 00100 Helsinki.

YHTEISTYÖSOPIMUKSET

MTA on solminut yhteistoimintasopimuksia jäsenkuntaa edustavien toimialajärjestöjen sekä muiden tahojen kanssa. Toimialajärjestöjen ja MTA:n välisellä yhteistyöllä pyritään edistämään kyseisten toimialojen työnantajien järjestäytymistä. MTA:n voimassa olevat yhteistoimintasopimukset:

Yhteistoimintasopimus Suomen Turkiseläinten Kasvattajain Liiton kanssa alan työmarkkina-asioiden hoidosta vuodelta 1973. Sopimusta päivitettiin 2023 yhteisjäsenmaksun osalta tätä pienentäen.

Sopimus metsäalan työmarkkina-asioiden hoitamisesta Yksityismetsätalouden Työnantajat ry:n kanssa vuodelta 1975.

MTA:n ja Hedelmän- ja Marjanviljelijäin Liiton (HML) välillä 1990 solmittu yhteistoimintasopimus, jonka perusteella HML:n jäsenet ovat kausityövoimaa koskevien työsuhteiden osalta MTA:n neuvonnan piirissä.

Yhteistyösopimus Tilastokeskuksen kanssa maatalousalojen palkkatilastoinnista uudistettiin vuonna 2015 siten, että Tilastokeskuksen aloitteesta maatalousalojen palkkatilastointi on siirtynyt Tilastokeskuksen otantakyselyksi ja MTA:n suorittama tiedustelu on päättynyt.

Yhteistoimintasopimus työmarkkina-asioissa Kauppapuutarhaliiton kanssa vuodelta 2001.

Yhteistoimintasopimus työmarkkina-asioissa Taimistoviljelijät ry:n kanssa vuodelta 2001.

MTA:n ja MTK:n välinen työmarkkina-asioita koskeva yhteistyösopimus vuodelta 2004, jonka perusteella MTK:n jäsenillä on mahdollisuus päästä neuvontapalvelun piiriin.

Elinkeinoelämän keskusliiton ja MTA:n välinen yhteistyösopimus vuodelta 2005. Sopimuksen tarkennuksen perusteella vuonna 2021 MTA:n edustaja osallistuu EK:n työelämävaikuttajaryhmään työehtosopimusneuvottelukierrosten aikana työnantajien koordinoinnin takia.

Työmarkkina-asioita koskeva yhteistyösopimus SLC:n kanssa vuodelta 2011.

Yhteistyösopimus Suonenjoen seudun marjanviljelijäyhdistyksen kanssa vuodelta 2014.

Yhteistyösopimus Viher- ja ympäristörakentajat VYRA ry:n kanssa uudistettuna vuodelta 2014.

LIITTOKOKOUKSET

Kevätkokous pidettiin 19. huhtikuuta hotelli Krapin, Tuusulassa. Sääntömääräisinä asioina kokouksessa hyväksyttiin vuoden 2022 tilinpäätös ja päätettiin vastuuvapauden myöntämisestä. Puhujana Markus Äimälä EK:sta.

Syyskokous pidettiin 15. joulukuuta hotelli Scandic Aulanko, Aulangolla. Syyskokous hyväksyi talousarvioehdotuksen vuodelle 2024 ja vahvisti jäsenmaksut, hallituksen jäsenten kokouspalkkiot ja tilintarkastajien palkkiot sekä valitsi tilintarkastajat seuraavalle vuodelle.

Syyskokouksessa uudeksi hallituksen puheenjohtajaksi valittiin maanviljelijä Anssi Laamanen. Syyskokous valitsi myös hallituksen jäsenet ja varajäsenet vuosille 2024 – 2025 erovuoroisten tilalle. Puhujana Minna Helle, Teknologiateollisuudesta.

TYÖSUHDEASIOITA KOSKEVA NEUVONTAPALVELU

Työehtosopimusten ja työlainsäädännön muutoksista ja ajankohtaisista aiheista on tiedotettu sopimuslakohtaisin jäsenkirjein. Vastaava informaatio on lähetetty myös ruotsinkielisenä. Extranet-jäsensivujen käyttöä on markkinoitu jäsenille ja suurin osa jäsenkunnasta on extranetin piirissä. Jäsensivuilla kaikki tiedotemateriaali ja työsuhdeasiain lomakkeet ovat sähköisessä muodossa ja vapaasti tulostettavissa. Kieliversioita on lisätty. Uudet jäsensivut julkaistiin kesällä.

Järjestettiin myös yrityskohtaisia neuvontatilaisuuksia Teamsin välityksellä ja muutamia paikan päällä, jäsenen pyynnöstä.

Yrityskohtaisia erimielisyys- ja tulkinta-asioita käsiteltiin yhdessä ammattiliittojen, työsuojeluviranomaisten ja asianajotoimistojen kanssa. Tyypillisimpiä erimielisyyden aiheita olivat työsuhteen päättymistilanteet, urakkapalkka, ylityökorvaukset, muut palkkasaatavat ja työaikakäytymykset.

KOULUTUSTOIMINTA

Jäsenille tarjottiin ilmaisia koulutuspäiviä Teams-yhteyksin ja paikan päällä Tampereella ja Kuopiossa, yhteensä 10 koulutustilaisuutta. Osallistujia oli yhteensä 425 henkilöä (vuonna 2022: 225), 350 etätalaisuuksissa (2022:218) ja 75 (2022:48) läsnäolotilaisuuksissa. Liiton toimihenkilöt ovat kertomusvuoden aikana luennoineet eri sopimusaloilla toimivien järjestöjen tilaisuuksissa, kuten ProAgrian, MTK:n ja SLC:n tuottajaliittojen järjestämällä maaseutuyrittäjien kursseilla, Puutarhaliiton, Närpes Grönsakerin, HML:n, SSMY:n ja VYRA:n seminaareissa sekä oppilaitosten harjoittelua ja työssäoppimista koskevissa tilaisuuksissa sekä yrittäjäkoulutusta tarjoavien oppilaitosten tilaisuuksissa. Koulutettiin myös työsuojeluviranomaisten tarkastajia työehtosopimusten palkkaustulkinnoista. Näiden luentojen yhteismäärä oli 21 tilaisuutta.

JÄSENYYDET

Liitto kuului 2023 jäsenenä seuraaviin organisaatioihin:

Geopa/Copa
Helsingin Kauppakamari
Kotimaiset Kasvikset ry
Maitoyrittäjät ry
Suomen Maaseutumatkailuyrittäjät ry
Svenska Lantbrukssällskapetens Förbund
Työtehoseura

NÄYTTELYIHIN OSALLISTUMINEN

MTA osallistui vuonna 2023 neljään näyttelytapahtumaan:

- Vihertekniikka, Jyväskylässä helmikuussa
- Okra, Oripäässä heinäkuussa
- Lepaa elokuussa
- KoneAgria lokakuussa Tampereella

MTA:n näyttelyosastolla esitellään liiton toimintaa ja markkinoidaan jäsenyyttä. Samalla on myös mahdollisuus henkilökohtaiseen tapaamiseen liiton nykyisten jäsenten kanssa.

KANSAINVÄLINEN TOIMINTA

Pohjoismainen yhteistyö

Toimitusjohtaja Kristel Nybondas osallistuvat johtajien välisiin Teams-kokouksiin, joita pidettiin 10 kertaa. Epävakaa maailmantilanne vaatii tiivimpää yhteydenpitoa. Muut pohjoismaiset yhteistyökumppanit ovat Mejeribrugets Arbejdsgiverforening (MA), Gartneri-, Land- og Skovbrugets Arbejdsgivere GLS-A Tanskasta, Gröna Arbetsgivare Ruotsista sekä NHO Mat og Drikke Norjasta.

EU-tason yhteistyö: Geopa-Copa ja sosiaalinen vuoropuhelu EFFAT:n kanssa

Vuoden 2023 aikana työnantaja- ja työntekijäosapuolen välisissä sosiaalisen vuoropuhelun kokouksissa käsiteltiin edelleen mm. komission käynnistämää pimeän työn foorumia (Undeclared Work Platform), lähetettyjä työntekijöitä, EU:n maatalouspolitiikan vaikutuksia työllisyyteen, sääolosuhteiden vaikutusta työskentelyyn (kuumuus) ja Ukrainan sodan vaikutuksia Euroopassa. Safe Habitus, työturvallisuushanke oli uutta tälle toimintavuodelle.

Geopa-Copan puitteissa keskusteltiin edelleen niistä monista työnantajiin vaikuttavista direktiivihankkeista jotka on jo implementoitu Suomessa (mm. työsuhteen ehtojen todentamisdirektiivi ja sosiaalisten oikeuksien pilari, palkka-avoimuus- ja vähimmäispalkka-hankkeista). Vuosikokousosallistujien määrä tippui vuosina 2021 ja 2022 johtuen pandemiasta ja sotatilanteesta ja tätä käsiteltiin johtokunnassa suurella ymmärryksellä, koska koko Eurooppa on näinä vuosin taistellut samojen taloudellisten ja työvoimapulaongelmien kanssa ja EU:n järjestötyö on jäänyt sivummalle. Tänä toimintavuotena 2023 jäsenistö aktivoitui, mutta komissio teki päätöksen lentämisen rajoittamisesta ilmastosyistä, joten läsnäolokokouksien määrä tulee rajoittumaan noin 6 vuosittaiseen kokoukseen, kun kyse on Geopan johtokunnan jäsenestä. Todettiin, että EU-tason on yhä tärkeämpi yhteisten viestien läpisaamiseksi komissiolle ja muille EU:n päättäjille, Ukrainan sodan yhä jatkuessa. Geopa vahvasti lausui ja lobbasi työvoiman liikkuvuuden ja kausityövoiman liikkuvuuden puolesta ympäri Eurooppaa sekä tuki tilapäisen suojelun direktiiviä. Geopa osallistuu myös European Employers Networkin yhteistyöhön ja Business European yhteistyöhön. Uutta toimintavuodelle oli Geopan toiminnan laajentaminen ns. Agri-puolelle, eli Copan, tuottajien keskusjärjestöpuolelle maataloustukien sosiaalisen ehdollisuuden takia, joten näihin kokouksiin osallistuminen järjestetään myös osittain paikan päällä Brysselissä.

Geopan puheenjohtajana toimi vuonna 2023 Joseph Lechner Ranskasta. Toimitusjohtaja Kristel Nybondas osallistui kokouksiin johtokunnan jäsenenä. Geopan johtokunnassa ovat lisäksi edustajat Italiasta, Ruotsista, Espanjasta, Itävallasta ja Tsekistä.

TULEVA KEHITYS

MTA:n strategia

Missio

MTA tukee työnantajana toimimista maaseutu-, puutarha-, viherrakennus- ja turkistuotantoaloilla, joilla kasvien, eläinten ja muiden biologisten organismien hyödyntäminen asettaa erityisvaatimuksia työnantajatoiminnalle ja työehdoille.

Visio

MTA on asiantunteva, hyödyllinen ja aikaansa seuraava työmarkkinoiden toimija, johon työnantajat haluavat järjestäytyä.

Ja uutena:

Arvot

Toimimme jäseniä varten

Kehitämme jatkuvasti toimintaamme vastaamaan toimialojen tarpeita

Edesautamme työsuhteasioiden sujuvuutta käytännössä

Toimimme vastuullisesti ja tuloksekkaasti

Liittokohtaisiin neuvotteluihin perustuvat **työehtosopimukset** ovat MTA:n osalta voimassa 31.1.2025 asti, eli neuvottelut MTA:n ja Teollisuusliiton välillä alkavat joulukuussa 2024.

Näihin varaudutaan entistä paremmin aloittamalla työehtosopimusvaliokuntien kokoukset jo keväällä 2024.

Yleisenä lähtökohtana työnantajapuolella on liittokohtaisten sopimusten uudistaminen vientiteollisuuden toimiessa päänavaajana. Päämääränä on mahdollisen maltilliset yeiskorotukset ja yhä joustavammat työehdot, joista voidaan sopia myös yrityskohtaisesti.

Työnantajien imagokysymyksiin panostetaan edelleen, viranomaisyhteistyöllä, ihmiskauppa ja maahanmuutto sekä työlupaprosessi ovat tässä keskiössä.

Hallitus päätti vuonna 2022 tehdä sosiaalisen median kampanja nuorten ihmisten houkuttelemiseksi aloillemme. Tämä toteutettiin pilotti tv-sarjan tukemisen muodossa, joka valmistuu vuoden 2024 aikana.

Osallistumme eri tuottajayhdistysten omiin hankkeisiin kouluttajina.

Työlainsäädännössä lakihankkeet, joita ylempänä on lueteltu, kaipaavat tiivistä seuraamista. Tämä tapahtuu nykyään liiton omasta toimesta ilman EK:n taustatyötä.

Jäsenille työnantaja-asioita koskevan **palvelun** tarve on kasvanut edelleen ja CAP tukien sosiaalinen ehdollisuus tulee vaikuttamaan tähän. Muutokset lainsäädännössä ja työehtosopimuksissa ja niiden oikea soveltaminen edellyttää käytännössä omasta työnantajaliitosta saatavaa neuvonta-, tiedotus- ja koulutuspalvelua. Aluehallintoviranomaiset jatkavat maatalous- ja puutarha-alaan kohdistuvat tarkastukset. Tämä on myös yleiseurooppalainen hanke. Toimialoille syntyy silti uusia työnantajayrityksiä, vaikka yritysten kokonaisuus alasta riippumatta supistuu tai pysyy ennallaan. Toimialojen taloudellinen tilanne vaihtelee toimialoittain, mutta liiton hyvän toimintatuloksen takia päätettiin jälleen kerran

alennuksesta jäsenmaksuun. Jatkamme vuonna 2024 jäsenmaksuperustekeeskustelua, joka ei ole vuosikymmeniin käyty perusteellisesti.

Ulkomaisen työvoiman lisääntyvä käyttö ja sitä koskevat säännökset luovat myös tarvetta työnantajaliitosta saatavalle informaatiolle. Päivitämme edelleen joka vuosi kausityöoppaan ja marjan- ja hedelmänviljelijöiden työsopimuslomaketta urakkapalkkaliitteineen, sekä apuvälineenä excelohjelman urakkapalkan hinnoittelun oikeellisuuden todentamiseksi. Aiomme jatkossa myös työnantajien pyynnöstä lisätä materiaalien kieliversioita. Extranetin kautta tapahtuvaa jäsentiedotusta pyritään saamaan entistä kattavammaksi ja tuotamme yhä enemmän materiaaleja myös yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa.

Jäsenkoulutusta tarjotaan edelleen ilmaisina tilaisuuksina. Työsuhteasioiden päiviä ja Teams-koulutuksia järjestetään sekä keväällä että syksyllä suomeksi ja ruotsiksi. Koulutuspalveluja ostetaan tarvittaessa muilta asiantuntijoilta. Koulutusta toteutetaan myös yhteistyössä toimialajärjestöjen ja viranomaisten kanssa.

MTA:n **taloudelliset resurssit** perustuvat jäsenmaksutuloihin. Jäsenkunnan kasvattaminen ja uusien toimialojen kartoittaminen sisältyy kaikkeen työnantajaliiton toimintaan. Kaikilla nykyisillä jäsenoimialoilla on kasvupotentiaalia järjestäytymisastetta nostamalla. MTA:n ja sen jäsenkunnan piirissä toimivien toimialajärjestöjen välistä yhteistyötä pyritään lisäämään ja tiivistämään. Myös työnantajapuolen sisäistä yhteistyötä ylläpidetään.

Liiton toiminnan työmäärän jatkuvasti lisääntyessä tulee myös ajankohtaiseksi palkata lisää asiantuntijoita liittoon osana hyvää jäsenpalvelua.

Strategian mukaisesti toimiva edunvalvonta ja hyvä jäsenpalvelu perustuvat liiton hallinnon, toimivan johdon sekä henkilöstön tehokkaaseen työskentelyyn sekä hyvään keskinäiseen yhteistyöhön.

Valmistaudumme myös MTA:n 80 toimintavuoden juhlallisuuksiin vuonna 2025 ja olemme aloittaneet historiikin tuottamisen.

Helsingissä 1. päivänä maaliskuuta 2024

HALLITUS